

Анонимизиран текст

Превод

C-301/20 – 1

Дело C-301/20

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

7 юли 2020 г.

Запитваща юрисдикция:

Oberster Gerichtshof (Австрия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

27 май 2020 г.

Жалбоподател:

UE

НС

Отвѣтник:

Vorarlberger Landes- und Hypothekenbank AG

Oberster Gerichtshof, като ревизионна инстанция [...] по дело за депозит на депозиращата страна Vorarlberger Landes- und Hypotheken-Bank AG, 6900 Брегенц, [...] срещу лицата, за които е предназначен депозитът — 1. наследник на VJ и 2. UE, [...] относно ревизионна жалба на второто лице и на НС [...] срещу определение на Landesgericht Feldkirch (Областен съд Фелдкирх) като въззивна инстанция от 28 януари 2019 г. [...], с което е потвърдено определение на Bezirksgericht Bregenz (Районен съд Брегенц) от 17 септември 2018 г. [...], в закрито съдебно заседание постанови следното

Определение

[ориг. 2]

I. На основание член 267ДФЕС отправя до Съда на Европейския съюз следните преюдициални въпроси:

1. Трябва ли член 70, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 650/2012 относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство (Регламент № 650/2012) да се тълкува в смисъл, че копие на удостоверение за наследство, издадено за неопределен срок в нарушение на тази разпоредба, без да е посочена дата на изтичане на срока на действие:

- а) е валидно и действително за неопределен срок, или
- б) е валидно само за срок от шест месеца, считано от датата на издаване на завереното копие, или
- в) е валидно само за срок от шест месеца, считано от друга дата, или
- г) е невалидно и не е годно за използване по смисъла на член 63 от Регламент № 650/2012?

2. Трябва ли член 65, параграф 1 във връзка с член 69, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 650/2012 относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство (Регламент № 650/2012) да се тълкува в смисъл, че действието на удостоверението за наследство възниква в полза на всички поименно посочени в него лица като наследник, заветник, изпълнител на завещанието или управител на наследственото имущество, така че то да може да се използва съгласно член 63 от Регламент № 650/2012 и от тези лица, които не са поискали издаването му? [ориг. 3]

3. Трябва ли член 69 във връзка с член 70, параграф 3 от Регламент № 650/2012 да се тълкува в смисъл, че легитимиращото действие на завереното копие на удостоверение за наследство трябва да се признае, ако при първото му представяне това копие все още е било валидно, но валидността му е изтекла преди исканото решение на органа, или тази разпоредба допуска национално право, което изисква валидност на удостоверението и към момента на постановяване на решението?“.

II. [...] [Спира производството по делото]

Мотиви:

A. Факти

Предмет на спора в главното производство е искане на лицата, за които е предназначен депозита, за предаване на приет за съдебно съхранение депозит. Депозиращата страна, банка, е поискала съдебно съхранение на депозит от пари и ценни книжа, тъй като лицата, за които той е

предназначен, са предявили конкуриращи се права по отношение на депозита и правата им не са изяснени.

Съхраняваните съдебно ценности могат да бъдат предадени само въз основа на общо писмено искане на лицата, за които е предназначен депозита, или въз основа на влязло в сила съдебно решение, каквото не е налице.

Първото лице, за което е предназначен депозита, който е баща на второто лице, за което е предназначен депозита, е починало на 5 май 2017 г. Последното му обичайно местопребиваване е било в Испания. Съгласно испанското право откриването на наследството се извършва пред нотариус.

Б. Доводи на страните [ориг. 4]

Молителите, НС и UE, в качеството си на наследници на баща си, първото лице, за което е предназначен депозитът, съвместно искат предаване на депозита. За да докажат, че са наследници, всеки от тях на половината от наследството на първото лице, за което е предназначен депозитът, представят заверено от испански нотариус копие на европейско удостоверение по член 62 и сл. от Регламент (ЕС) № 650/2012 относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство (Регламент № 650/2012), изготвено въз основа на формуляр V съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) № 1329/2014 на Комисията от 9 декември 2014 г. (наричан по-нататък „Регламентът за изпълнение“). Това удостоверение е издадено по искане на първия молител НС и в рубриката „валидно до“ е отбелязано „за неопределен срок“. Вторият молител, UE, е посочен поименно във формуляр V-приложение IV наред с първия молител, като наследник на половината от наследството.

В. Развитието на производството до момента

Първоинстанционният съд отхвърля искането за предаване.

Въззивната юрисдикция оставя без уважение подадената от молителите въззивна жалба. В случая той мотивира решението си с три основни довода:

1. С копие на европейско удостоверение за наследство само страната, която е поискала издаването му, може да докаже правото си, тоест първият молител в настоящия случай.
2. Издаването на удостоверение за наследство с неопределен срок на действие противоречи на задължението за определяне срок, предвидено в член 70, параграф 3 от Регламент № 650/2012. То следва да се приеме като удостоверение [ориг. 5] с обичаен срок на действие от шест месеца от датата на издаване.

3. Срокът на действие следва да е спазен не само към момента на подаване на искането, но и към момента на постановяване на решението на първоинстанционния съд, за да може копие от удостоверението за наследство да породи своето легитимиращо действие.

Г. Oberster Gerichtshof (Върховният съд) следва да се произнесе по ревизионната жалба на молителите.

Съгласно австрийското право (окончателно определение относно приемането на депозита) спорното предаване на съдебния депозит може да бъде допуснато само при обща писмена молба на двете лица, за които е предназначен депозита. За да се постанови решение е от съществено значение дали представеното в хода на производството копие от европейско удостоверение за наследство само по себе си може да докаже легитимността на наследниците на първото лице, за което е предназначен депозита.

Oberster Gerichtshof решава да спре ревизионното производство и да отпрати до Съда съществени за постановяване на решението по делото въпроси от правото на Съюза.

Д. Приложимо право

Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство (Регламент № 650/2012).

Релевантните в настоящия случай разпоредби са по-специално следните:
[ориг. 6]

Член 63

Цел на удостоверението

[...]

2. Удостоверението може да се използва по-специално за доказване на един или повече от следните елементи:

а) правното положение и/или правата на всеки наследник или според случая — на всеки заветник, посочен в удостоверението, и съответните им дялове от наследственото имущество; [...]

Член 65

Заявление за издаване на удостоверение

1. Удостоверението се издава въз основа на заявление от лице, посочено в член 63, параграф 1 (наричано по-нататък „заявителят“). [...]

Член 69

Правни последици от удостоверението

1. Удостоверението има правни последици във всички държави членки, като за това не се изисква специална процедура.

2. Предполага се, че удостоверението представя точно елементите, установени в съответствие с приложимото към наследяването право или в съответствие с друго право, приложимо към специфични елементи. Предполага се, че лицето, посочено в удостоверението като наследник, заветник, изпълнител на завещанието или управител на наследственото имущество, има посоченото в удостоверението правно положение и/или правата или правомощията, заявени в удостоверението, без да се налагат други условия и/или ограничения за тези права или правомощия освен заявените в удостоверението. **[ориг. 7]**

3. Счита се, че всяко лице, което въз основа на сведенията в удостоверението извършва плащания или предава имущество на лице, посочено в удостоверението като упълномощено да приема плащания или имущество, е извършило сделка с лице, което има правомощията да приема плащания или имущество, освен ако знае, че съдържанието на удостоверението е неточно или незнанието му за тази неточност се дължи на груба небрежност.

Член 70

Заверени копия на удостоверението

[...]

3. Издадените заверени копия са действителни за ограничен срок от шест месеца, който се обозначава в завереното копие посредством посочване на дата на изтичане на срока на действие. В изключителни и надлежно обосновани случаи издаващият орган може, чрез дерогация, да определи по-дълъг срок на действие. След изтичането на този срок всяко разполагащо със заверено копие лице, за да може да използва удостоверението за посочените в член 63 цели, трябва да подаде заявление за удължаване на срока на действие на завереното копие или да поиска ново заверено копие от издаващия орган.

Е. Мотиви за отправянето на преюдициалните въпроси

1. По първия въпрос:

Оригиналът на европейското удостоверение за наследство остава след издаването на съхранение при издаващия орган. Заявителите получават заверени копия, които се издават в съответствие с формуляр V от приложение 5 към Регламент за изпълнение (ЕС) № 1329/2014. Формулярът съдържа на първата страница уводна бележка, че е валиден до датата, **[ориг. 8]** посочена в съответната графа в края на формуляра.

С оглед на текста на член 70, параграф 3 от Регламент № 650/2012 се приема, че копие на европейското удостоверение за наследство по принцип поражда последици само в посочения срок на действие [...]. Европейският законодател изглежда е искал да се увери, че издаващият орган запазва контрола върху циркулиращите удостоверения за наследство, като в правния оборот се предоставят само заверени копия, чието действие е ограничено във времето. Целта на ограничаването на срока на действие на копията е да се избегне възможността те вече да не съответстват на запазеното при издаващия орган удостоверение за наследство, тоест да възпроизвеждат неточни факти или да бъдат недействителни [...].

Копие от европейско удостоверение за наследство с неограничен срок на действие, като представеното по делото, в никакъв случай не е предвидено в Регламент № 650/2012.

Как се отразява изричното посочване на неограничен срок на действие върху действителността на копията на европейското удостоверение за наследство, доколкото е известно, не е било обсъждано до настоящия момент от съдебната практика.

Би могло да се приеме, че предоставянето на неограничен срок на действие от издаващия орган представлява допустим изключителен случай на удължаване на срока по член 70, параграф 3 от Регламент № 650/2012. **[ориг. 9]**

Текстът на тази разпоредба обаче оставя отворена и възможността да се придаде ограничено действие на такъв документ в рамките на нормалната максимална продължителност от шест месеца, при което се поставя въпросът от коя дата трябва да се изчисли този срок.

В крайна сметка е възможно също така копие на удостоверението за наследство, издадено за неопределен срок, да не отговаря на изискванията на член 70, параграф 3 от Регламент № 650/2012 и поради този недостатък да няма никакво легитимиращо действие.

2. По втория въпрос:

Съгласно член 63, параграф 1 от Регламент № 650/2012 европейското удостоверение за наследство е предназначено да се използва от наследници, на които се налага в друга държава членка да докажат правното си положение или да упражнят правата си на наследници. То се издава от

компетентния орган въз основа на заявление на всяко от лицата, посочени в член 63, параграф 1 от регламента.

Съгласно член 69, параграфи 1 и 2 от Регламент № 650/2012 удостоверението за наследство има правни последици във всички държави членки, като за това не се изисква специална процедура. Предполага се, че удостоверението представя точно елементите, установени в съответствие с приложимото към наследяването право или в съответствие с друго право, приложимо към специфични елементи.

Предполага се, че лицето, посочено в удостоверението като наследник, има посоченото в удостоверението правно положение и/или правата или правомощията, заявени в удостоверението, без да се налагат други условия и/или ограничения за тези права или правомощия освен заявените в удостоверението. Съгласно съображение 71 от Регламент № 650/2012 [ориг. 10] удостоверението следва да поражда еднакви последици във всички държави членки. То не следва да бъде изпълнителен титул само по себе си, а следва да притежава доказателствена сила с презумпцията, че посочва точно елементите, които са предвидени в приложимото към наследяването право или в друго право, приложимо към специфични елементи, като материалноправната действителност на разпорежданията с имущество в случай на смърт.

Въпросът дали заявлението за издаване на европейско удостоверение за наследство може да бъде подадено само от един от многото правоимащи наследници, и дали в този случай то поражда действие само по отношение на заявителя или другите посочени в него лица също могат да се позовават на това удостоверение, за да докажат правното си положение в дадено производство, не е изрично уреден от Регламент № 650/2012.

Доктрината защитава допустимостта на самостоятелното подаване на заявление с оглед на член 65, параграф 1 от Регламент № 650/2012 и на различните нужди на правоимащите.

Що се отнася до въпроса дали легитимиращото действие на удостоверението се разпростира и по отношение на всяко друго лице, посочено в удостоверението за наследство, освен заявителя, доктрината приема главно, макар и без по-подробни мотиви, че всеки правоимащ заявител (с изключение на изпълнителя на завещанието или управителя на наследственото имущество) може да изисква само удостоверение, което удостоверява собственото му правно положение [...]. Член 70 от Регламент № 650/2012 действително изхожда от хипотезата, че и други лица, освен [ориг. 11] заявителя могат да имат законен интерес от издаването на копие. Въпросът обаче дали тези други лица също са обхванати от действието по смисъла на член 69, параграф 3 от Регламент № 650/2012, макар самите те да не са поискали да им бъде издадено копие, не е изяснен недвусмислено. Следва да се вземе предвид и фактът, че лицата, които не са били заявителя,

по принцип могат да нямат възможност да участват в процедурата по издаване.

3. По третия въпрос

Въпросът за вероятните последици на заверено копие на европейското удостоверение за наследство след изтичане на посочения в него срок на действие е от особено значение, когато е представено валидно копие, но органът не взема основаното на него решение в срока на действие и страната, която го е представила, не може да окаже никакво влияние върху продължителността на процеса на вземане на решение.

В това отношение се застъпва както становището, че за легитимиращото действие на европейското удостоверение за наследство е достатъчно, ако срокът на действие на копието е спазен към момента на подаване на молбата, така и обратното становище, че срокът не трябва да е изтекъл и към момента на постановяване на решението. Двете становища намират отражение и в съдебната практика. Досега Oberster Gerichtshof в три решения [...] е приел, че е достатъчно удостоверението да е валидно към момента на подаване на молбата. Тези решения засягат въпроси, свързани с имотния регистър и се основават на специална процесуална разпоредба на австрийския Grundbuchgesetz (Закон за имотния регистър).

Обратното, в Германия Kammergericht Berlin (Висш областен съд Берлин) [ориг. 12] [...] наскоро постанови, че удостоверението за наследство трябва да е валидно и към момента на основаното на това удостоверение вписване в имотния регистър. Контролната функция на издаващия орган чрез определяне на срок на действие на копията на удостоверението, би била безпредметна, ако и след изтичането на срока вписванията в имотния регистър все още могат да се основават на тези удостоверения.

В това различно изходно положение се поставя принципният въпрос дали проблемът с изтичането в хода на висящо производство на срока на действие на завереното копие на удостоверението за наследство трябва да се разреши самостоятелно от гледна точка на правото на Съюза, или тази преценка трябва да се извърши съгласно националното право на сезирания съд, доколкото прилагането му не засяга полезното действие на Регламента.

4. [...] [националното производство]

Oberster Gerichtshof

Виена, 27 май 2020 г.

[...]